

KCEM-initiativ förändrar miljölagstiftningen

I slutet av 2004 stod det klart att ändringar i miljölagstiftningen skulle kunna leda till ett förbud mot öppen förbränning av explosiva varor. Ändringarna var föranledda av ett EU-direktiv. Om förbudet skulle bli verklighet innebär det att industrier och näringsgrenar måste stängas.

Därför tog KCEM ett initiativ till att samla branschen för att diskutera frågan. Samtliga branschföreträdare var av den uppfattningen att en sluten förbränning i många fall kan leda till påtagliga explosionsrisker med personskador som följd. Till ett senare möte bjöds SRV (BEX) in. BEX var av samma uppfattning som branschen i övrigt.

Med tanke på de diskussioner som förts på regional nivå med länsstyrelserna (Örebro och Södermanland) beslutades om en uppvaktning av Naturvårdsverket som central instans. Innan mötet med Naturvårdsverket gjordes en inventering av läget inom EU i övrigt. Ledande i det arbetet var Sune Sjökvist på EURENCO. I samtliga länder som vi fick besked hade personskaderisken satts framför miljöpåverkan. Naturvårdsverket förstod industrins synpunkter men ansåg att frågan inte var prioriterad för deras del.

Med det beskedet togs kontakter med politiker i riksdagen. Kontakterna resulterade i en motion. I april fick branschföreträdare, Sune Sjö-

Bilden t.v. visar vad som kan hända vid öppen förbränning, och t.h. när explosiv vara är innesluten.

kvist (EURENCO) och Claes-Göran Skareson (Nammo Vingåkersverken), möjligheter att tillsammans med SRV (Kjell Brobäck) träffa miljöminister Lena Sommers-tad. Hon meddelade i samband med mötet att miljölagstiftningen skulle ändras så att explosiva varor i fortsättningen blir undantagna.

- Beskedet från miljöministern är mycket glädjande. Det innebär enligt min bedömning att vi kan fortsätta vår verksamhet som tidigare, säger Claes-Göran Skareson, VD vid Nammo Vingåkersverken.

- Miljöministerns uttalande har stor betydelse för explosivverksamheterna i Karlskoga. Beskedet innebär inte att miljöfrågorna skall nedprioriteras utan de skall även i fortsättning stå högt på agendan, säger Sune Sjökvist miljöchef på EURENCO.

- Mötet hos miljöministern var mycket positivt. Hon var väl insatt i problematiken och insåg att riskerna med att hantera explosivt avfall var av en sådan dignitet, att hon direkt föreslog en ändring av avfallsförordningen, säger verksamhetsansvarige Kjell Brobäck på SRV.

Beskedet har också stor betydelse för den civila hanteringen av explosiva varor inklusive gruvnäringen.

I det här numret:

Innehåll	Sidan
KCEM ser fram emot ett utökat europeiskt samarbete	2
Nya projekt och seminarium i KCEM:s regi	3
KY-utbildningen utvecklas på flera sätt	4
Bengt Svensson Energetisk profil	5
"VD-rutan"	6
KCEM kalendarium	6

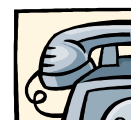
Särskilt intressanta artiklar:

Möt Bengt Svensson energetisk profil

KCEM välkomnar en ny medlem: FORCIT som dessutom är vår första utländska medlem

Detta projekt delfinansieras av Europeiska Unionens strukturfonder Mål 2 Västra och Innovativa åtgärder

Vill du komma i kontakt med redaktionen? Ring 0586-847 40. Eller skriv ett e-mail till: info@kcem.se

Ansvarig utgivare Erik Nilsson

KCEM har fått glädjande besked

Utökat europeiskt projekt inom den explosiva sektorn beviljat

Det europeiska samarbetet inom den explosiva sektorn växer. KCEM har nåtts av det positiva beskedet att det nya projektet EUExcert II beviljats EU-medel. Leonardo da Vinci-projektet EUExcert har rönt stor uppmärksamhet och uppskattning, och flera nya aktörer har anslutit sig.

Den nya projektet kommer att fokusera på bland annat bildandet av en stiftelse som kan utfärda explosivämnes-certifikat till dem som hanterar explosiva ämnen i sitt arbete. Byggandet av ett nätverk inom den explosiva sektorn i framförallt Europa är en annan viktig fråga.

Vidare ska ett till grunden samstämt utbildningsmaterial tas fram för den europeiska marknaden. Materialet ska naturligtvis vara anpassningsbart för

lokala behov och olika språk. Terminologin inom sektorn ska undersökas och en ordlista produceras.

Dessutom ska projektet arbeta för att öka rörligheten i Europa genom bl.a. ett utbyte av studenter.

En ny världskonferens i EUExcerts regi har redan inplanerats. Den kommer att äga rum vid Cranfields universitet i Shrivensham, England, den 13-15 juni 2007 och ska handla om utbildning och träning inom explosivområden.

För mer information: www.euexcert.org eller kontakta Hans Wallin på KCEM.

EUExcert-representanter som möttes i Paris : Övre raden fr.v. Erik Nilsson och Hans Wallin KCEM, Marie-Christine Michel EFEE, Ian Wallace, Cranfields universitet,. Mellersta raden: Kent Kärrlander IN, Margaretha Rosberg Industri och KemiGruppen, Gisela Spak Lärcentrum Masugnen samt främre raden Hanne Randle APeL AB, Mara Battocchio, Nitrex, Hans Frode Homb, Nammo Raufoss och Jackie Akhavan, Cranfields universitet.

Erik Nilsson berättade om Europasamarbetet inom den explosiva sektorn.

Möte med fransk försvarsmakt och explosivämnesindustri bådär gott inför framtida Europasamarbete

2006 04 06 genomfördes i Paris ett sammanträffande med ett 75-tal representanter för Fransk Explosivämnesindustri och försvarsmakt. Avsikten med mötet var att bilda en fransk referensgrupp för projektet EUExcert.

Mötet började med en grundlig genomgång som beskrev dagsläget och utbildningssituationen inom explosivämnesområdet i Frankrike. Det konstaterades att situationen med stora pensionsavgångar skapar framtida problem med kompetensbrist inom explosivämnessektorn. Det framhölls att det skyndsamt krävs kraftfulla åtgärder för att motverka en oönskad olycksutveckling.

Erik Nilsson beskrev bakgrunden och

nuläget för projekt EUExcert och Jackie Akhavan berättade om hur arbetet i Storbritannien bedrivs med Kompetensstandard, NOS, och Yrkeskvalifikation, NVQ.

Fransmännen visade sig vara mycket intresserade av EUExcert.

Vi från partnerskapet EUExcert hade förväntat oss en intensiv diskussionsrunda för att övertyga våra franska kollegor om nyttan av EUExcert men till vår förvåning ville alla vara med i den franska referensgruppen och diskussionerna handlade enbart om hur man i Frankrike skall organisera sig för att delta i projekt EUExcert

Text:
Hans Wallin

KCEM:s Disposal-konferens med brittisk professor som inledningstalare **Nyckelorden är förbränning, nedbrytning, återvinning och utbildning**

KCEM arrangerar tillsammans med Sektionen för Detonik och Förbränning den 4:e Disposal-konferensen den 13-14 november 2006 i Katrineholm.

Den förra konferensen ägde rum i Karlskoga 2003 med ett 60-tal deltagare.

Redan har 25 föredrag anmälts till konferensen. Bland dessa

Professor Ian G. Wallace inleder konferensen.

märks ett stort antal som handlar om miljövänliga metoder för att ta hand om ammunition.

Förbränning, nedbrytning, återvinning, utbildning är nyckelord.

Inledningstalare blir professor Ian G. Wallace från Cranfield University i England, som

kommer att tala om Sustainable Development in Defence.

Ett studiebesök vid Nammo Vingåkersverken kommer också att äga rum. Ett andra cirkulär om anmälan till konferensen går ut under maj och juni.

Anmälan kan göras på vår hemsida.

TEXT: KLAS NYBERG

KCEM i samarbete med Chile kring viktig miljöinsats **Vill utveckla en bioreaktor för nedbrytning av explosivämnen och olja**

Att utveckla en ny form av miljöriktig, biologisk nedbrytning av explosivämnen, olja och andra miljöfarliga organiska ämnen med hjälp av mikroorganismer. Det är syftet med det samarbetet som just nu byggs upp mellan Sverige och Chile.

I samarbetet deltar förutom KCEM också Mälardalens Högskola, företagen Nammo Vingåkersverken AB samt Cesium AB och dess dotterbolag i Chile.

Den biologiska behandlingen sker i reaktor som är konstruerad för att kunna optimera nedbrytningen av i första

hand biologiskt avfall men kan också ta hand om TNT och andra explosivämnen samt nitroaromatiska föreningar.

Tanken är att teknologi och kunskap sedan ska användas av partnerföretagen för att vinna nya marknadsandelar, både genom att sälja kunskap och teknologi, samt för att kunna ligga i framkant när det handlar om miljöriktiga, kretsloppsbaseade lösningar på miljöproblem som exempelvis förorenad jord.

Den mobila komposteringsreaktorn ska även kunna användas för att bryta ned

oljeföroreningar i jord. Monica Odlare, som har en doktorsexamen i mikrobiologi med expertkunskaper i mikrobiella processer och biologisk behandling av organiskt avfall, samt Emma Nehrenheim, doktorand i området vattenreningsteknik och slambehandling vid Mälardalens Högskola, leder projektet. Jack Gustavsson, uppfinnare och ägare till Cesium AB, står för det tekniska kunnandet vad gäller utformningen och användandet av bioreaktorer.

För mer information se www.biorex.se

KCEM planerar ett nytt seminarium i höst med temat: **Hur mycket övervakning kan vi acceptera i samhället?**

KCEM:s forskningsråd samlades i april på Karlstads universitet med professor Inge Svedung som värd. Diskussioner fördes främst kring nya polymerer, som är kompatibla med ADN, säkerhetsforskning och riskforskning.

KCEM planerar ett nytt seminarium med tema säkerhetsforskning under hösten. Denna gång skall seminariet inriktas mot sensorsystem för övervakning

och frågan om hur mycket övervakning kan accepteras, vilket är ett mycket aktuellt tema.

Doktorandprojektet i riskkommunikation pågår. Under våren har doktoranden Joel Rasmussen utfört en större undersökning på ett av våra medlemsföretag.

Riskforskning vid Karlstad universitet

tillhör institutionen för folkhälsovetenskap. Under nästa läsår ges där bl. a. en kurs i kvalificerad olycksutredningsmetodik (5 poäng) och ett magisterprogram i riskhantering (40 poäng).

Doktoranderna Helena Rådbo och Mattias Strömgren presenterade sina forskningsprojekt inom riskhantering.

TEXT: KLAS NYBERG

Nytt säkerhetsprojekt kan komma att sjösättas

KCEM kan bli engagerat i ännu ett projekt.

Detta genom den associerade medlemmen SecLinc som tillsammans med

Cranfields universitet planerar att starta projektet SSEES (förkortningen står för Safe and Sustainable European Energy Supply). I det vill man arbeta

fram kompetensstandarder för de anställda som ska säkerställa samhällets energiförsörjning.

Klartecken för utökning av KY-utbildning med el- och elektronikstudier ...

I början av maj kom äntligen ett möte till stånd med KY-myndigheten, ett möte som förde med sig en god förbättring av KY-utbildningen,

KCEM och ledningsgruppen för den lokala KY-utbildningen hade en del önskemål och synpunkter att framföra, och

dessutom passade man på att arrangera ett studiebesök vid Björkbornsområdet i Karlskoga.

Önskemålet om att anställda vid företagen ska få KY-poäng för deltidstudier i utbildningen framfördes.

Man diskuterade också kompletteringsansökningen om extra två veckors el och elektronik efter genomförd utbildning. KY-myndighetens representanter lovordade initiativet — att behoven får styra utbildningsinsatserna — och lät senare meddela att man godkänner den utökningen av KY-utbildningen.

... och för att sända svenska KY-studenter på LIA-tid till Storbritannien

Nu är det klart. EU:s svenska programkontor stödjer KCEM med medel så att åtta KY-studenter får möjlighet att praktisera 13 veckor vid explosivämnesanläggningar i Storbritannien.

Projektiden sträcker sig mellan juni 2006 och juni 2008 och vänder sig till såväl nuvarande som tidigare och framtida KY-studenter.

- Det är mycket positivt att vi har fått denna möjlighet, säger Hans Wallin på KCEM. Att många företag inom explosivämnessektorn tillhör större koncerner där brittiska företag ingår, underlättar förstås.

Den 19 maj fick de nuvarande KY-studenterna information och möjlighet att via telebild ställa frågor till Hans Wallin. Studenterna uppmanades att fundera över var de ville praktisera under de 13 veckorna — inom försvarsindustrin, den civila explosivämnesindustrin eller inom militär verksamhet.

- KCEM kommer att förmedla kontakter mellan företag och studenter, och på företaget utses en kontaktperson som också blir er handledare, förklarade Hans.

KCEM:s innovationssupport kommer att utvärderas

KCEM:s innovationsverksamhet är inne på sitt tredje år. Under denna tid har KCEM satsat på spridning av kunskap om energetiska material genom Innovationsfoldern och deltagande på mässor. Kontakter och rådgivning av innovatö-

De intresserade ombads skriva en intresseanmälan på engelska där KY-utbildningen nämns.

- Ni måste sälja in er, precis som i vilken platsansökan som helst!

Kontakter kommer även att tas med KY-myndigheten för att efterhöra möjligheten att få utlandspraktiken godkänd för KY-poäng.

När projektet väl är inlett är det tänkt att brittiska studenter ska få liknande möjligheter till praktik i Sverige. På sikt ska ett samarbete inledas också med Italien, enligt Hans Wallin, som också passade på tillfället att sätta perspektiv på utbytesprojektet:

- Utlandspraktiken är mycket utvecklande och meriterande. Man vidgar vyerna,

KY-studenten Mikael Nyberg antecknar flitigt den information som Hans Wallin, i den vänstra teverutan, ger. Till höger ses KY-studenterna som följer telebildsändningen från Lärcentrum Masugnen i Lindesberg.

helt enkelt, och det kan vara ett betydelsefullt steg i karriären. Vi inom KCEM menar, liksom själva tanken med EU syftar till, att ett utbyte medför att vi får en bättre förståelse för varandra.

En arbetsgrupp med KY-studenter ska under utbildningssamordnaren Magnus Sjöbergs ledning jobba vidare med frågor kring utlandspraktiken. Realistiskt är att de första deltagarna reser till England i höst.

Dags för KY-examen

Några dagar före midsommarafton, onsdagen den 21 juni närmare bestämt, är det examensdags för en ny kull KY-studenter.

Avslutningen sker på Lärcentrum Masugnen i Lindesberg.

Energetisk Profil

KCEM presenterar Bengt Svensson, Senior Adviser vid Bofors Test Center

Han är snart pensionär men brinner trots det fortfarande för att utveckla jobben och branschen: Bengt Svensson, tidigare vd för Bofors Test Center, numera Senior Adviser vid företaget.

- Det enda jag ångrar är att jag inte hoppade av tidigare från försvaret för att satsa på en karriär inom den civila sidan, säger han.

När Bengt värvades över från försvaret hade försvarsindustrin drabbats av stora strukturförändringar. Åren 1987 till 1999 var fyllda av motgångar, och Bengt hade gärna varit med på den tid man tjänade pengar - med de möjligheter som det ger.

FRÅN FOTOGRAF TILL OFFICER

Bengt, som tidigt bestämt sig för att bli pressfotograf, hoppade av tidningsjobbet vid 15 års ålder. Sedan blev det militär-tjänstgöring vid A6 i Jönköping och en kombination av studier och fallenhet blev han så småningom officer. Men regementet stängdes, och det blev flytt till Linköping.

Så kom frågan från Sven Ljungmarker, chef för det som sedermera fick namnet Bofors Test Center, om Bengt kunde tänka sig karriär på den civila sidan. Det blev att hoppa i overall och gummistövlar för att under sex månader prya med de anställda. Det blev en ovärderlig start.

- Varför han valde mig? Ja, det var väl för att jag var lugn och trygg i mig själv, och för att jag målmedvetet driver de frågor

som jag tror på.

Den militära bakgrunden är en fördel. Inte minst när det gäller ledarskapsfrågor. Och liksom prästen får militären en oerhört god personkännedom eftersom han är med människor i både medgång och motgång. Men det handlar också om att ha med sig "säkerhetstänket".

- Skulle man skjuta en granat fel här så att den hamnade utanför vårt område, skulle det bli en jättedebatt om vår existens. Det skulle inte gå. Samhället skulle inte acceptera det helt enkelt

FANTASTISK BOLAGSUTVECKLING

1999 bildades ett fristående bolag från den gamla Bofors-avdelningen, och Bengt fick erbjudandet om att bli vd.

- Det har varit kul och det har gått bra. Vi har ökat omsättningen från 50 till 78 miljoner per år på de sex första åren. Fast det är inte min förtjänst, utan mina lojala och duktiga medarbetares.

Trots att nedräkningen har börjat för Bengts engagemang i företaget intresserar han sig för framtidsfrågor: Hur ska företaget — och branschen — överleva när 40-talisterna pensioneras? Företagen åderläts på oerhörda kunskaper. Efter kontakter och försök att påverka högskolornas utbildning insåg Bengt att kvarnarna där mal för långsamt. Den KY-utbildning för branschen som bl.a. KCEM initierat har en stor potential, tyckte han. Bengt ingår i ledningsgruppen och försöker påverka KY-myndigheterna att tillåta att KY-poäng även ges till anställda som behöver kompetensutvecklas (fast i långsammare takt vid sidan av arbetet).

FÖRETAGEN MÅSTE ENGAGERA SIG

Han framhåller företagets roll i kompetensförsörjningen. Man måste se över den egna situationen och ha framförhållning.

Kanske är den hundra år gammal, praktjäsen som Bengt Svensson fann på Test Center-området, och som efter en uppsättning hamnade i blickfång för besökare.

Namn: Bengt Svensson

Utbildning:

Efter den sju-åriga folkskolan tänkte jag att "å, så skönt, nu behöver jag inte gå i skolan mer". Men sedan dess har jag faktiskt utbildat mig på olika sätt, bl.a. genom försvarets försorg och dessutom varit med och arbetat fram UGL-utbildningar, dvs. chefskurser m.m.

Jobb: Tidigare vd för Bofors Test Center i Karlskoga, numera Senior Adviser på företaget. Har en bakgrund inom försvaret och har bl.a. haft FN-tjänstgöring i flera länder.

Fritid: Tar gärna husvagnen till någon golfbana. Har spelat på 200 av landets 470 golfbanor och på hundra-talet banor utomlands. Bengt färdigställer för närvarande ett hus i Höganäs dit han flyttar i juni för att sedan långpendla i två år. Dottern och tvillingbarnbarnen på Västkusten nämner han också gärna, liksom att han läser "otroligt mycket" böcker av olika genre.

ta emot praktikanter för att på bästa sätt göra dem anställningsbara. Teknikcollege, där KY ska ingå, är ett spännande koncept liksom AVANTI, satsningen på den avancerade tillverkningsindustrin i Örebro län. Allt handlar om att förbereda för framtida kompetensförsörjning, och varför skulle inte företrädare från industrin vara med och påverka inriktningen på utbildningar?

- Visst kostar det på att engagera sig. Det vanliga jobbet måste göras ändå.

Han ser att yngre medarbetare har en positivare inställning till utbildning.

- Vi ska inte säga nej, utan uppmuntra dem och hjälpa dem! Jag tror de yngres inställning kommer att rädda Sverige.

Erik Nilsson
 VD, KCEM AB
Telefon: +46 (0) 586 84 741
Mobil: +46 (0) 73 668 29 75
E-post: erik.nilsson@kcem.se

Erik Nilsson, VD

Sofie Andersson
 Ekonomi och redovisning
Telefon: +46 (0) 586 84 743
Mobil: +46 (0) 73 668 29 76
E-post: sofie.andersson@kcem.se

Sofie Andersson

Klas Nyberg
 Forskning och innovationssupport
Telefon: +46 (0) 586 84 745
Mobil: +46 (0) 73 668 29 77
E-post: klas.nyberg@kcem.se

Klas Nyberg

Hasse Ahlgren
 Kurser
Telefon: +46 (0) 586 84 744
Mobil: +46 (0) 70 537 37 35
E-post: hans.ahlgren@kcem.se

Hans Ahlgren

Hans Wallin
 Kvalificerad yrkesutbildning, EU-Excert
Telefon: +46 (0) 586 84 742
Mobil: +46 (0) 70 566 73 92
E-post: hans.wallin@kcem.se

Hans Wallin

”VD- rutan”

Vårt arbete med att profilera oss på den europeiska arenan har gått över förväntningarna. Vi har fått och är på väg att få ytterligare EU-finansierade projekt.

Dessutom har EUExcert inte bara rönt intresse i Europa utan även i andra delar av världen såsom Australien, Kanada och USA. Det senare intresset är bl.a. markerat genom att vi får en möjlighet att på Department of Defence konferens i augusti att presentera EUExcert och dess resultat.

Vi har i tidigare nyhetsbrev nämnt att Vetenskapsrådet beviljat oss medel för finansiering av en doktorand inom området polymera material som är kompatibla med ADN. Nu är vi i slutdiskussioner med KTH och berörda verksamheter och troligen kan vi teckna avtal innan semestern.

Vidare kan jag notera att säkerhetsfrågorna (security) får större och större tyngd. Vi följer upp den trenden genom att ordna kurser (transportskydd) och seminarier (säkerhetsforskning).

Trevlig sommar och väl mött i höst!

Erik

KCEM Kalendarium 2006

KCEM aktiviteter	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November
Forskarskola, industri doktorander	Fältstudier i riskkommunikation				Forskningsrådsmöte i Karlskoga	
KY -utbildning	1 juni Sista ansökan för ny utbildning		18 september start för ny KY-utbildning		21 juni Examen för pågående KY	
Kurser				27-28 september Seminarium Livslängdsteknik	13-14 november Fourth International Disposal Conference	
Konferenser, seminarier	7-8 juni Transportskydd (Security) workshop		26 september seminarium Kompetensutveckling		Seminarium i Säkerhetsforskning i Örebro	
Innovationssupport						
Övrigt				7-8 september möte EuExcert	27 september KCEM:s styrelsemöte	

För detaljerad information om aktiviteter se KCEM: s hemsida. www.kcem.se

(OBSERVERA att kalendariet ej omfattar hela KCEM: s kursutbud. För fullständigt kursprogram se KCEM: s hemsida)